

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ІШКІ АУРУЛАР ПРОПЕДЕВТИКАСЫ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

Сағат көлемі – 130

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат көлемі – 100

Астана 2010

Автор:

1. А.С. Паримбекова - «Жетісай медициналық колледжі» МКҚК, директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары.

Сарапшылар:

1. Б. К. Утеулиева– Мақтарал аудандық емхананың бас дәрігері;
2. Х.К. Айдарбекова– Мақтарал аудандық емхананың терапия бөлімшесінің меңгерушісі;
3. А.Х. Келибердиева– Ақтөбе медицина колледжінің жоғары санатты терапия оқытушысы;
4. А.А. Есетова– Қарағанды қ. Облыстық медицина орталығының жоғары санатты терапевт-дәрігері.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Жетісай медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	21
5. Оқытудың жоспарланған нәтижелерін бақылау	21
6. Әдебиеттер және оқу құралдары.	22

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Осы үлгілік оқу бағдарламасы 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

«Ішкі аурулар пропедевтикасы» пәнінің мақсаты білім алушыларды науқастарды зерттеу әдістеріне үйрету, соның нәтижесінде білім алушыларда науқастарды тексеруде қажетті кәсіби машықтар, клиникалық ойлау қабілеттері, медициналық этика мен деонтология қалыптасады.

Пәнді оқытудың міндеттері:

- физикалық тексеру тәсілдерін меңгеру;
 - зертханалық және аспаптық тексерудің нәтижелерін бағалау;
 - қосымша тексеру әдістерінің жоспарын құру;
- сырқатнаманы толтыру.

«Фельдшер» біліктілігі бойынша жалпы сағат көлемі – 130 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақ – 40 сағат;
- практикалық сабақ - 90 сағат.

«Акушер» біліктілігі бойынша жалпы сағат көлемі – 100 сағат; оның ішінде:

- теориялық сабақ – 30 сағат;
- практикалық сабақ – 70 сағат.

ҚР МЖМБС-на сәйкес 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы бойынша осы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру кезінде емтихан өткізу емтихан сессиясына бөлінген сағат есебінен қарастырылған.

Бөлім мен тақырыптар тізбесі оқытуға міндеттелінген, қысқарту жағына қарай өзгерістер енгізілмеуі тиіс, оқытылатын бөлімдерді (тақырыптарды) тереңдетуге және (немесе) кеңейтуге болады.

Тақырыптарды өтуге бөлінген оқыту уақытының көлемі ұсыныс ретінде қаралады және пән бойынша білім беру мазмұнын сақтай отырып өзгертуге болады.

МЖМБС-на сәйкес базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда білім беру ұйымы пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сай оқу технологиясын қолдана отырып 15-25%-ға өзгертуге құқылы.

Осы үлгілік оқу бағдарламасы білім алушының «Анатомия», «Патологиялық анатомия», «Физиология», «Патологиялық физиология», «Латын тілі», «Медициналық биофизика», «Молекулярлық биология және медициналық генетика», «Микробиология және вирусология» пәндері бойынша білімін, дағдыларын және іскерліктерін жетілдіруге негізделеді.

Пәнді оқыту барысында басқа клиникалық пәндермен (ішкі аурулар және хирургиялық аурулар, балалар аурулары, неврология, акушерия және гинекология) интеграцияны өткізу қажет.

Практикалық сабақтар емдеу және алдын алу мекемелерінде, клиникалық зертханаларда, клиникаға дейінгі кабинеттерде өткізіледі. Білім алушылар теориялық

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

На государственном языке:

1. «Ішкі аурулар пропедевтикасы» К.Мұратбекова. – Көкшетау 2006 ж.

На русском языке:

1. Пропедевтика внутренних болезней: учебник + CD. – 4-е изд. Мухин Н.А., Моисеев В.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 848 с.
2. Пропедевтика клинических дисциплин: учебник. В.М.Нечаев / под ред. В.Т.Ивашкина. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 240 с.
3. Пропедевтика внутренних болезней, 2 тома. Жаманкулов К.А. 1993.

6.2 Дополнительная литература:

На государственном языке:

1. Ішкі аурулар. 2 том Қалмурзина Б. – Алматы, 2005.
2. Ішкі аурулар диагностикасының негізгі тәсілдері Сейсенбеков Т. – Қарағанды, 1999.

На русском языке:

1. Основы клинической диагностики внутренних болезней. Н.А. Мухин, 1997.
2. Основы сестринского дела. С. Мұратбекова. - Алматы, 2005.
3. Практическое руководство к предмету «Основы сестринского дела»: учебное пособие. – 2-е изд. С.А. Мухина, И.И. Тарновская. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 512 с.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителях;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителях;
4. Диапозитивы, учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета, направлен на формирование у обучающегося знаний, умений и навыков по обследованию и уходу за терапевтическими больными в пределах компетенции фельдшера и акушера.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 12 человек. Для совершенствования практических навыков предусмотрено профессиональная и преддипломная практика по дисциплине.

Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию, содержание, методы обучения.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный и итоговый контроль. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Промежуточная аттестация проводится согласно Государственному обще обязательному стандарту образования. После изучения вопросов общей и синдромной диагностики системы проводится итоговое контрольное занятие с оценкой качества практических навыков и умений у обучающихся. Итоговая аттестация проводится в виде курсового экзамена.

білімін оқытушының тапсырмасы бойынша өзбетінше науқасты зерттеу жоспарын тағайындаған кезде бекітеді; науқасқа оқытушының қатысуымен сұрастыру, қарау, пальпация, перкуссия, аускультация жүргізеді. Ішкі аурулары бар науқасты зерттеу нәтижесі бойынша білім алушылар сырқатнаманы сабақ барысында толтырады.

Сабақты өткізу формалары:

- сабақтар оқу орнының сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және жеке);

- сабақ барысында көрнекі оқу құралдары, ТЖО (оқулық фильмдер, кино және видеофильмдер, слайдтар, кестелер, сызбанұсқалар, CD дискілер) кеңінен қолданылу ұсынылады.

МЖМБС бойынша базалық, кәсіби және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Стандартта және білім беру бағдарламасында жоспарланған оқытудың нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар:</p> <p>Базалық:</p> <p>БҚ 1. Қоғамда адамдар арасындағы қатынасты реттеудегі адамгершілік ережелерін, диалектикалық дамудың негізгі заңдары мен заңдылықтарын білуде, практикада негізгі түсініктерді және заңдарды қолдана білуде;</p> <p>БҚ 2. Саяси жүйе және саяси тәртіп, саясатқа деген адамдардың көзқарасы жайлы түсінігін білуде;</p> <p>БҚ 3. Экономиканың негізі жайлы жалпы ережені білуде, экономика негіздерін, елдегі және шетелдегі экономикалық жағдайларды меңгеруде;</p> <p>БҚ 4. Қазіргі компьютерлік технологиялар жайлы және оларды қазіргі медицинада қолдану жайлы түсінігі болуда, кәсіби іс-әрекетте қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуде;</p> <p>БҚ 5. Рецепт жазуда, грек-латын терминдерінің мағынасын түсінуде, дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының жалпы заңдылықтарын білуде;</p> <p>БҚ 6. Өмірдің пайда болуы және дамуының жалпы заңдылықтарын, тіндер жасушаларының қызметін және құрылымын, ағзалар мен</p>	<p>Пәнді оқытудың нәтиже-сінде білім алушы:</p> <p>- дені сау және науқас адам организмінің анатомиялық және физиологиялық ерекшеліктерін;</p> <p>- ішкі ағзалар ауруларының негізгі клиникалық синдромдары мен симптомдарын және олардың пайда болу механизмдерін;</p> <p>- науқасты тексерудің клиникалық әдістерін білуі тиіс.</p> <p>- науқасты сұрастыруды;</p> <p>- науқасқа физикалық тексеру жүргізуді (қарау, пальпация, перкуссия, аускультация);</p> <p>- негізгі клиникалық синдромдарды диагностикалауды;</p> <p>- зертханалық және аспапты тексеру әдістерінің нәтижелерін бағалауды;</p> <p>- кесте бойынша сырқатнаманы рәсімдеуді үйреніп алуы қажет.</p>

жүйелердің қалыпты және патологиялық жағдайларын білуде;
 БҚ 7. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және айқындау әдістерін меңгеруде және клиникалық пәндерді өту кезінде алған білімдерін қолдана білуде;
 БҚ 8. Аурудың пайда болуында, дамуында, нәтижесінде және организмнің жауап қайтару жағдайына әсер ететін себептерді және адам денесіндегі барлық ағзалар мен тіндердің құрылымын және олардың орналасуын, негізгі атқаратын қызметтерін білуде және алған білімдерін клиникалық практикада қолдана білуде;
 БҚ 9. Жасқа байланысты адам физиологиясын білуде және оларды арнайы пәндерде қолдана білуде;
 БҚ 10. Патологиялық реакциялардың сипатын анықтауда, микропрепараттар бойынша әртүрлі патологиялық үрдістерді микроскопиялық зерттеуде және салыстыру тәсілдерін игере білуде;
 БҚ 11. Микробтардың, вирустардың табиғатын, олардың инфекциялық үрдістердің дамуындағы маңызын, инфекциялық бақылау және медициналық мекемелердегі медицина қызметкерлерінің инфекциялық қауіпсіздігін білуде;
Кәсіптік:
 КҚ 1. Науқастарға мейірбикелік күтім жасауды ұйымдастыруда және бақылау жүргізуде, ем-шараларды және медициналық іс-әрекеттерді орындау техникасын меңгере білуде;
 КҚ 2. Ағзалар мен жүйелер қызметіндегі бұзылыстардың негізгі симптомдары мен синдромдарын білуде, науқастарды зертханалық және аспапты тексеру әдістеріне дайындай білуде;
Арнайы:
 АҚ 1. Шұғыл операциялар үшін науқастарды зертханалық, функционалдық, аспапты тексеру әдістеріне дайындау іс-әрекеттерін игеруде;
 АҚ 2. Зертханалық тексерулерге материал жинауды жүзеге асыра білуде **құзырлы болуы тиіс.**

Тромбоциты. Изменение количества тромбоцитов. Увеличение СОЭ.

Понятие о пункции костного мозга, лимфоузлов.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют расспрос, осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Тема 3.6 Методы обследования больных с заболеваниями эндокринной системы и обмена веществ. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности эндокринной системы обмена веществ. Понятие об основных клинических синдромах: тиреотоксикоз и микседема; синдром гипергликемии и гипогликемии; ожирение и кахексия.

Расспрос. Жалобы, механизм их возникновения, слабость, похудание, ожирение, жажада, аппетит, лихорадка, повышенная возбудимость, изменение цвета кожи.

Осмотр. Гипергидроз, гиперпигментация, наличие стрии. Состояние подкожной жировой клетчатки (ожирение, похудание). Наличие отеков. Наличие экзофтальма, периорбитальных отеков, гиперпигментации век.

Пальпация. Пальпация щитовидной железы.

Лабораторные и инструментальные методы исследования. Исследование сахара в крови и моче и ацетона в моче.

Сахарный профиль (гликемическая кривая). Основной обмен и методы его определения.

Радиоизотопное исследование щитовидной железы. Ультразвуковое и рентгенологическое исследование костей скелета. Биохимические показатели жирового и углеводного обмена.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

почек и его диагностическое значение. Перкуторное значение определения верхней границы мочевого пузыря.

Аускультация. Методика выслушивания почечных артерий. Выявление шума при стенозе почечных артерий, его значение в диагностике.

Лабораторные и инструментальные методы исследования почек и мочевыводящих путей. Общий анализ мочи: относительная плотность мочи, реакция мочи, прозрачность. Протеинурия, глюкозурия, билирубинурия, уробилинурия, ацетонурия. Микроскопическое исследование мочевого осадка и его диагностическое значение. Пробы Реберга, Нечипоренко и Аддиса-Каковского. Исследование мочи по Зимницкому. Гипостеноурия, изостеноурия, никтурия.

Определение мочевины, креатинина, остаточного азота в сыворотке крови, их диагностическое значение.

Исследование белка, белковых фракций, холестерина.

Рентгенологический метод исследования почек. Внутривенная и ретроградная пиелография. Нефроангиография. Цистокопия и катетеризация мочевого пузыря и мочеточника. Хромочистоскопия. Сканирование почек. Радиоизотопное нефрография. Биопсия почек. Ультразвуковое исследование почек.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют расспрос, осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретировать данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Тема 3.5 Методы обследования больных с заболеваниями крови. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности кроветворной системы. Понятие об основных клинических синдромах: анемический, геморрагический, гиперспленизм.

Расспрос. Появление кровотечений из носа, десен, желудочно-кишечного тракта, матки. Боли в горле, правом и левом подреберьях, кожный зуд. Лихорадка.

Осмотр. Изменение окраски кожи и слизистых. Увеличение периферических лимфузлов. Кровоподтеки, синяки, петехии.

Пальпация. Пальпаторное определение регионарных лимфатических узлов, их размеры, консистенция, подвижность, спаянность с окружающими тканями и между собой. Пальпация печени и селезенки.

Перкуссия. Болезненность при постукивании по костям. Определение увеличения размеров печени и селезенки.

Лабораторные и инструментальные методы исследования кроветворной системы. Общий анализ крови. Морфология крови. Эритроциты. Уменьшение и увеличение количества эритроцитов и гемоглобина.

Цветной показатель. Ретикулоциты. Патологические формы эритроцитов. Лейкоциты. Нормальная лейкоцитарная формула. Патологические формы лейкоцитов.

3 Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1. Пәннің тақырыптық жоспары

3.1.1 0301013 - «Фельдшер» біліктілігі бойынша пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқыту нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Бөлімдер мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	1 бөлім Жалпы бөлім	8	4	4
	1.1 тақырып Жалпы медициналық білім берудегі ішкі аурулар пропедевтикасының маңызы. Ішкі аурулар ғылымының даму тарихы. Ауру туралы түсінік. Дәрігерлік этика және медициналық деонтология	2	2	-
2	1.2 тақырып Емдеу – алдын алу мекемелері. Медициналық құжаттамалар, оларды толтыру. Сырқатнаманың сызбанұсқасы	6	2	4
	2 бөлім Науқасты клиникалық тексерудің жалпы әдістері	32	8	24
2	2.1 тақырып Субъективті тексеру әдістері, науқастарды сұрастыру	5	1	4
	2.2 тақырып Объективтік тексеру әдістері: қарау, пальпация, перкуссия, аускультация	9	1	8
	2.3 тақырып Зертханалық зерттеу: қан, несеп, қақырық, нәжіс, плевра сұйықтығы	6	2	4
	2.4 тақырып Асказан мен ұлтабар сөлін зерттеу	6	2	4
	2.5 тақырып Аспаптық және функциональдық зерттеу әдістері	6	2	4
3	3 бөлім Арнайы бөлім	90	28	62
	3.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	22	6	16
	3.2 тақырып Жүрек-қантaмыр жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	18	6	12
	3.3 тақырып Асқорыту ағзаларының аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	26	8	18

3.4 тақырып Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	12	4	8
3.5 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	6	2	4
3.6 тақырып Эндокринді жүйе және зат алмасу аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	6	2	4
Пән бойынша барлығы:	130	40	90

3.1.2 0301023 - «Акушер» біліктілігі бойынша пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқыту нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Бөлімдер мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	1 бөлім Жалпы бөлім	8	4	4
	1.1 тақырып Жалпы медициналық білім берудегі ішкі аурулар пропедевтикасының маңызы. Ішкі аурулар ғылымының даму тарихы. Ауру туралы түсінік. Дәрігерлік этика және медициналық деонтология	2	2	-
	1.2 тақырып Емдеу – алдын алу мекемелері. Медициналық құжаттамалар, оларды толтыру. Сырқатнаманың сызбанұсқасы	6	2	4
2	2 бөлім Науқасты клиникалық тексерудің жалпы әдістері	16	6	10
	2.1 тақырып Субъективті тексеру әдістері, науқастарды сұрастыру	3	1	2
	2.2 тақырып Объективті тексеру әдістері: қарау, пальпация, перкуссия, аускультация	3	1	2
	2.3 тақырып Зертханалық зерттеу әдістері: қан, несеп, қақырық, нәжіс, плевра сұйықтығы	3	1	2
	2.4 тақырып Асказан мен ұлтабардың сөлін зерттеу	3	1	2
	2.5 тақырып Аспаптық және функционалдық зерттеу әдістері	4	2	2

ниц абсолютной печеночной тупости (верхней и нижней) и определение высоты печеночной тупости. Размеры печени по Курлову. Перкуссия селезенки.

Аускультация. Наличие шума трения брюшины в области правого и левого подреберья.

Лабораторные и инструментальные методы исследования печени, желчного пузыря и поджелудочной железы. Определение показателей пигментного обмена, жирового обмена, углеводного и белкового обменов. Исследование ферментов.

Дуоденальное зондирование.

Инструментальные методы исследования: пункция печени, лапароскопия, ультразвуковой метод. Радиоизотопное исследование функции печени. Сканирование печени и желчного пузыря.

Рентгенологическое исследование желчного пузыря, общие представления о холецистографии, холеграфии, холангиографии, спленопортографии, компьютерной томографии печени.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного.

Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Тема 3.4 Методы обследования больных с заболеваниями почек и мочевыделительной системы. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности почек и мочевыделительной системы. Понятие об основных клинических синдромах: почечная колика, нефротический, мочево-й и отечной синдромы, синдромы почечной недостаточности и почечной артериальной гипертензии.

Расспрос. Боли. Механизм их возникновения. Характер, интенсивность, продолжительность, иррадиация. Отеки. Механизм отеков. Отличие почечных отеков от отеков у больных с заболеваниями органов кровообращения.

Нарушение мочевыделения. Дизурия, олигоурия, полиурия, никтурия, поллакиурия.

Головные боли. Одышка, механизм ее возникновения. Диспепсические явления. Кровоточивость, кожный зуд.

Осмотр. Внешний вид больного с заболеваниями почек. Припухлость и краснота в поясничной области. Особенности распределения отеков. Расчесы на коже и наличие кристаллов мочевины.

Пальпация. Методика пальпации почек мочеточниковых точек (верхняя, средняя, нижняя) в горизонтальном и вертикальном положении. Опушение (степень опущения), смещение, увеличение и болезненность почек.

Перкуссия. Определение симптома Пастернацкого. Метод поколачивания области

Перкуссия. Характер перкуторного звука: тимпанический, притупленно-тимпанический, тупой. Определение свободной и осумкованной жидкости в брюшной полости методом перкуссии и флюктуации.

Аускультация. Выслушивание перистальтики желудка и кишечника, шума трения листков брюшины.

Лабораторные и инструментальные методы исследования органов пищеварения. Исследование желудочного сока. Исследование кала: определение цвета, запаха, формы, консистенции, примеси. Определение скрытой крови (бензидиновая проба), желчные пигменты. Микроскопическое исследование кала.

Эндоскопическое исследование желудочно-кишечного тракта (общие принципы). Эзофагоскопия, гастродуоденоскопия, колоноскопия, ректороманоскопия, биопсия, цитологическая диагностика, лапороскопия.

Диагностическое значение радиоизотопного и ультразвукового исследования при заболеваниях органов пищеварения.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют расспрос, осмотр, пальпацию, перкуссии, аускультацию. Дают оценку состояния больного. Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Исследование больных при заболеваниях желчного пузыря, печени и поджелудочной железы. Анатомо-физиологические особенности печени и поджелудочной железы. Понятие об основных клинических синдромах: желтуха, портальная гипертензия, печеночная недостаточность, гепатолиенальный синдром.

Расспрос. Боли. Механизм их возникновения. Характер, иррадиация, продолжительность.

Диспепсические признаки: тошнота, рвота, отрыжка, вздутие живота. Нарушение аппетита и вкуса во, изменение стула.

Осмотр. Степень нарушения питания. Состояние кожных покровов. Наличие сосудистых звездочек, ксанталезис, расчесов, печеночных ладоней, геморрагии. Желтуха. Виды желтух, механизм возникновения. Симптомы «барабанных палочек», гинекомастия, выпадение волос. Увеличение живота (наличие асцита). Выпячивание подреберья (увеличение печени и селезенки). Наличие венозных коллатералей на передней брюшной стенке.

Пальпация. Методика пальпации печени. Край печени: форма (тонкий, округлый), консистенция (мягкий, плотный). Поверхность печени: гладкая, бугристая, зернистая. Болезненность печени. Методика пальпации печени при асците.

Желчный пузырь. Методика пальпации желчного пузыря и характеристика пальпаторных данных при его увеличении (консистенция, болезненность).

Пальпация селезенки. Методика пальпации и характеристика пальпаторных данных при ее увеличении.

Перкуссия. Изменение перкуторного звука. Определение асцита. Перкуссия гра-

3	3 бөлім Арнайы бөлім	77	20	54
	3.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	18	4	14
	3.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	16	4	12
	3.3 тақырып Аскорыту ағзаларының аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	14	4	10
	3.4 тақырып Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	12	4	8
	3.5 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	6	2	4
	3.6 тақырып Эндокринді жүйе және зат алмасу аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары	6	2	4
	Сынақ сабағы	2	-	2
	Пән бойынша барлығы:	100	30	70

3.1. Орта буынды мамандарға арналған модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескертпе: білім беру оқу бағдарламасынан қараңыз

3.2. Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 бөлім Жалпы бөлім

1.1 тақырып Жалпы медициналық білім берудегі ішкі аурулар пропедевтикасының маңызы. Ішкі аурулар туралы ғылымның қысқаша даму тарихы. Ежелгі Египеттің, Үндінің, Қытайдың, Грецияның медицинасы. Гиппократ мектебі – клиникалық медицинаның қалаушысы. Еуропалық медицинаның дамуына Абу-Али Ибн Сина еңбектерінің тигізген ықпалы. Диагностикалық тексеру әдістерінің дамуына Ауенбругер, Лаэннек, Мудров, Захарин және Остроумовтың қосқан үлестері.

Ауру, науқас, этиология, патогенез, клиника, диагноз, емдеу, симптом және синдром туралы түсінік.

Ішкі аурулар пропедевтикасының негізгі міндеттері.

Дәрігерлік этика және медициналық деонтология.

1.2 тақырып Емхана және аурухана тектес емдеу – алдын алу мекемелері, құрылымы, функциялары.

Фельдшер мен акушердің құқықтары мен міндеттері. Медициналық құжаттамалар (ф-025у, ф-003у, ф-030у және басқа), оларды толтыру ережелері.

Практикалық сабақ:

Емдеу-алдын алу мекемелерінің құрлымымен және түрлерімен танысу.

Медициналық құжаттамалармен танысу және оларды рәсімдеу.

2 бөлім Науқасты клиникалық тексерудің жалпы әдістері

2.1 тақырып Субьективті тексеру әдістері. Сұрастыру. Сұрастырудың маңызы. Сырқатнаманың сызбанұсқасы. Сырқатнаманың ғылыми медициналық және құқықтық құжат есебіндегі маңызы.

Сұрастыру сызбанұсқасы: төлқұжаттық деректер, науқастың шағымы, аурудың даму тарихы, науқастың өмір тарихы. Науқастың шағымдары: негізгі және қосымша.

Науқастың өмір тарихы: қысқаша өмірлік деректері, отбасылық, еңбек және тұрмыстық анамнезі, зиянды әдеттері, тамақтану тәртібі, сырқаттанған аурулардың түрлері, аллергиялық анамнезі. Тұқымқуалаушылық. Туберкулез және жұқпалы аурулармен сырқаттанатын науқастармен қатынаста болуы туралы мәлімет.

Практикалық сабақ:

Сабақ клиникаға дейінгі кабинетте өткізіледі.

Ауру туралы жалпы мәліметтер жинау, сырқатнаманың төлқұжаттық бөлімін толтыру, шағымдарын жинау, аурудың даму тарихын, өмір тарихын анықтау, алынған мәліметті сараптау.

2.2 тақырып Объективті тексеру әдістері

Жалпы қарап тексеру: науқастың жалпы жағдайы. Сана сезімі (анық, ступор, сопор, кома, комалардың түрлері). Науқастың қалпы (белсенді, пассивті, мәжбүрлі). Дене бітімі, конституция және конституция туралы ұғым.

Тері және сілемей қабаттары (бозару, көгеру, сарғаю). Пигментация және депигментация. Терінің ылғалдығы және құрғақтығы. Тыртықтар, бөртпелер, қанталау, тырнақ іздері. Трофикалық ойықжаралар, жауыржаралар. Терінің серпімділігі.

Тері асты шелмайының дамуы (нашар, қалыпты, өте жоғары). Кахексия. Ісіктер, олардың орналасуы, таралуы (жергілікті және жалпы).

Лимфа түйіндері. Оларды зерттеу әдістері, көлемін, консистенциясын, ауру сезімін, қозғалғыштығын, бір – бірімен және қоршаған ұлпалармен жабысуын анықтау.

Бұлшықеттер. Даму деңгейі, тонусы, күші. Бұлшықеттің атрофиясы (жергілікті немесе жалпы). Сүйектер: пішіні, деформациясы, сипап және соққылап көрген кездегі ауырсынуы. Сүйектердің сынуы туралы ұғым.

Буындар, конфигурациясының өзгеруі, ісінуі, қозғаған кезде ауырсынуы және сықырлауы. Белсенді және пассивті қозғалудың көлемі. Антропометриялық өлшеу: Бойы. Салмағы. Өлшеу техникасы. Антропометриялық өлшеулердің маңызы. Дене қызуы.

Пальпация. Пальпацияның түрлері: үстіртін және терең; тәртібі мен техникасы.

Практическое занятие:

В кабинетах доклинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют расспрос, осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного.

Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Тема 3.3 Методы обследования больных с заболеваниями органов пищеварения. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности органов пищеварения. Понятие об основных клинических синдромах болезней органов пищеварения: диспепсический синдром, синдром дисфагии и боли в животе, синдром желудочного кишечного кровотечения.

Расспрос. Боли. Локализация, иррадиация болей, характер, зависимость боли от приема пищи. Их интенсивность, продолжительность, время возникновения, средства, способствующие облегчению болей.

Диспепсические расстройства: тошнота, рвота, отрыжка, изжога, вздутие живота. Связь с приемом пищи.

Аппетит: хороший, плохой, повышен, полностью отсутствует. Отвращение к пище (мясной, жирной). Похудание.

Стул: частота за сутки, цвет, форма, консистенция, количество, запах, наличие частиц непереваренной пищи, примеси крови, слизи. Запоры и поносы, причины возникновения.

Осмотр. Осмотр полости рта, зева, миндалин, слизистой полости рта. Язык: положение языка в ротовой полости, наличие отека, влажность, характер и выраженность сосочкового слоя, наличие налетов, трещин, язв. Состояние зубов. Десны. Состояние мягкого и твердого неба.

Осмотр живота в горизонтальном и вертикальном положении больного. Форма живота. Его объем (метеоризм, ожирение, асцит), участие в дыхании, асимметрия, развитие венозных коллатералей на передней брюшной стенке. Видимая перистальтика и антиперистальтика желудка и кишечника. Измерение окружности живота на уровне пупка.

Пальпация. Методика поверхностной ориентировочной пальпации живота. Определение болезненности и напряжения брюшных мышц (мышечная защита), выявление грыж и расхождения прямых мышц живота. Симптом раздражения брюшины Щеткина-Блюмберга.

Глубокая скользящая методическая пальпация живота по методу В.П.Образцова и Н.Д. Стражеско. Последовательность пальпации: желудок, сигмовидная кишка, слепая, конечный отрезок подвздошной, поперечно-ободочная кишка, восходящий и нисходящий отделы толстой кишки. Данные пальпации: расположение; подвижность, болезненность, консистенция, величина, характер поверхности, наличие урчания.

Осмотр периферических сосудов. Пульсация сонных артерий и других сосудов. Набухание и пульсация вен (отрицательный и положительный венный пульс). Диагностическое значение.

Осмотр области сердца: сердечный горб, верхушечный и сердечный толчок. Надчревная пульсация. Диагностическое значение.

Пальпация. Пальпация верхушечного и сердечного толчка. Характеристика, сила, высота, площадь. Отрицательный верхушечный толчок. Определение систолического и диастолического дрожания. Диагностическое значение.

Перкуссия. Методика определения границ относительной и абсолютной тупости сердца, поперечника сосудистого пучка. Определение конфигурации относительной тупости сердца. Диагностическое значение изменения границ сердца.

Аускультация. Методика аускультации сердца. Аускультация при различных положениях больного, в различные фазы дыхания, в покое и при физической нагрузке. Непосредственная и посредственная аускультация. Места выслушивания сердца и истинная проекция клапанов на грудную клетку. Порядок выслушивания сердца.

Тоны сердца, механизм их возникновения. Основные тоны (I и II) и дополнительные III и IV тоны. Свойства тонов сердца. Изменения тонов: усиление, ослабление, раздвоение и расщипление, добавочные тоны. Трехчленный ритм «перепела» и ритм галопа, маятникообразный ритм (эмбриокардия).

Шумы сердца, механизм возникновения. Классификация шумов. Систолические и диастолические шумы: характер (дующий, музыкальный) тембр, продолжительность (длинный, короткий, нарастающий, убывающий). Места наилучшего выслушивания шумов.

Шум трения перикарда, плевроперикардильные шумы. Диагностическое значение.

Определение пульса. Наполнение, напряжение, величина, форма пульса. Дефицит пульса.

Определение артериального давления (АД). Методика и техника. Систолическое, диастолическое, среднее АД и пульсовое АД. Понятие об артериальной гипертензии и гипотензии.

Лабораторные и инструментальные методы исследования сердечно-сосудистой системы.

Лабораторные методы исследования. Определение активности ферментов, общего белка и белковых фракции, С-реактивного белка, холестерина и липопротеидов. Диагностическое значение.

Электрокардиография. Техника электрокардиографии. Регистрация электрокардиограммы в 12-ти отведениях (стандартных, грудных и однополюсных). Электрокардиография в норме. Анализ расшифровки ЭКГ.

Фонокардиография. Диагностическое значение.

Сфигмография. Общие представления о методике регистрации сфигмограммы.

Эхокардиография. Общие представления о методе. Показания к назначению этого исследования. Диагностическое значение.

Рентгенологическое исследование сердца. Радиоизотопные методы исследования. Общие понятия о диагностическом значении этих методов.

Перкуссия. Перкуссияның физикалық негіздері. Перкуссияның тәртібі мен техникасы. Салыстырмалы және топографиялық перкуссия, олардың жалпы ережелері.

Аускультация. Аускультация тәртібі мен техникасы. Тікелей және жанама аускультациялар

Практикалық сабақ:

Қарау, пальпация, перкуссия, аускультация әдістерінің негізгі тәсілдерін бір – біріне және науқаста орындау.

Медициналық құжаттамалармен танысу және оларды толтыру.

Қантамыр соғуын анықтап, сипаттама беру, қан қысымын, дене қызуын өлшеу. Нәтижелерін дене қызуы парағына енгізу.

Демалу қимылдардың өлшеуі.

2.3 тақырып Зерттеудің зертханалық әдістері

Зертханалық зерттеудің маңызы. Қан, несеп, қақырық, нәжіс, плевра сұйықтығын зерттеудің негізгі әдістері.

Зерттеудің зертханалық әдісін өткізудегі фельдшер мен акушердің рөлі.

Практикалық сабақ:

Клиникалық зертхананың құрылымымен танысу. Науқасты қан, несеп және нәжіс зерттеуге дайындау.

Зерттеуге тағайындалған материалды жинау техникасы. Зертханалық тексерудің нәтижелерін бағалау.

2.4 тақырып Асқазан мен ұлтабардың сөлін зерттеу.

Мағынасы және диагностикалық мәні; зерттеуді өткізу көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері. Науқасты дайындау ерекшеліктері. Материалды зертханаға жеткізу және жолдаманы толтыру тәртібі.

Практикалық сабақ:

Асқазан мен ұлтабарды сүңгілеу техникасы. Зерттеу көрсеткіштерінің нәтижелерін бағалау.

2.5 тақырып Аспаптық және функционалды зерттеу әдістері

Аспаптық және функционалды зерттеудің негізгі әдістері, олардың маңызы. Зерттеуді өткізу барысындағы фельдшер мен акушердің рөлі.

Практикалық сабақ:

Рентгенологиялық, УДЗ және функционалды тексеру бөлімшелерінің құрылымымен танысу. Техникалық қауіпсіздік ережесін сақтау.

Науқасты әртүрлі аспаптық және функционалды зерттеу әдістеріне дайындауға қатысу. Медициналық құжаттамаларды толтыру.

3 бөлім Арнайы бөлім

3.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары бар науқасты тексеру әдістері.

Тыныс алу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Негізгі клиникалық синдромдары туралы түсінік: бронх өткізгіштігінің бұзылуы; өкпе

тінінің тығыздануы, өкпе тінінің ауаға толуы, өкпеде қуыстың пайда болуы, тыныс алу жеткіліксіздігі, гидроторакс, пневмоторакс, ателектаз.

Сұрастыру. Негізгі шағымдар және олардың пайда болу механизмі, құрғақ және қақырықты жөтел (үдемелі немесе әлсіз); тұрақты немесе ұстама тәрізді жөтел (пайда болу уақыты, себебі және жөтелді тоқтату).

Қақырық, пайда болу уақыты, түрі, түсі, көлемі, консистенциясы, иісі, қан аралас қақырықтар. Науқастың қалпына байланысты қақырықтың бөлінуі.

Қан түкіру, өкпеден қан кету: мұрын-жұтқыншақтан, өңештен, асқазаннан қан кетудің айырмашылығы.

Кеуденің ауырсынуы – күшеюі, түрі, ауырсынудың көрші аймақтарға берілуі, жөтелмен және тыныс алумен байланысы.

Ентігу – сипаты, пайда болу уақыты, ұзақтығы. Ентігудің түрлері.

Дене қызбасы, терлеу, қалтырау. Дене қызуы қысықтарының түрлері.

Дауыстың өзгері. Афония, қарлығы. Мұрын арқылы тыныс алудың бұзылуы. Диагностикалық мәні.

Қарау. Науқастың төсектегі жағдайы. Тыныс алудың сипаты: еркін немесе қиналып демалу. Орталық көгеру, оның патогенезі. Кеуденің пішіні: нормостениялық, гиперстениялық, астениялық. Кеуденің патологиялық пішіндері: эмфиземалық, параличтік, рахиттік, ладия, құйғы тәрізді. Омыртқаның қисаюы: лордоз, кифоз, сколиоз, кифосколиоз. Кеуде шеңберін анықтау, дем алған және дем шығарған кездегі экскурсиясы.

Тыныс алудың түрлері: кеуделік, құрсақтық, аралас. тыныс алудың 1 минуттағы жиілігі, терендігі және ырғақтығы. Терендігі мен ырғақтығының бұзылуы: терең - Куссмауль және аритмиялық - Чейн-Стокс пен Биот тынысы, ентігудің объективті белгілері. Диагностикалық мәні.

Пальпация: Кеудені пальпациялау әдістері. Кеуденің резистенттілігін анықтау. Дауыс дірілін анықтау. Диагностикалық мәні.

Перкуссия: Салыстырмалы перкуссия, орында ережелері. Кеуденің симметриялық бөліктеріндегі қалыпты және патологиялық перкуторлық дыбыстардың сипаты (анық өкпелік, тимпаникалық, қорапты, тұйық, тұйықталған – дабылды). Диагностикалық мәні.

Топографиялық перкуссия. Өкпенің жоғарғы шекарасын анықтау: алдынан және артынан қарағандағы өкпе ұшының биіктігі, Кренинг алаңының ені. Өкпенің жоғарғы, төменгі жиектерін және төменгі жиегінің жылжымалылығын анықтау, өзгеру себептері. Диагностикалық мәні.

Аускультация. Өкпені тыңдау әдістемесі. Негізгі және патологиялық тыныс шулары, олардың пайда болу механизмі мен диагностикалық мәні. Везикулярлы тыныс, оның әлсіреуі немесе күшеюі.

Бронхиальды тыныс және оның түрлері. Диагностикалық мәні.

Сырылдар олардың пайда болу механизмі, сырылдардың орналасуы мен таралуы.

Крепитация, плевралық үйкеліс шулары. Жанама тыныс шуларының диагностикалық мәні. Бронхофония, оны анықтау әдістемесі.

Тыныс алу ағзаларын зертханалық және аспаптық зерттеу әдістері. Қақырық

Аускультация. Методика аускультации легких. Основные и побочные (патологические) дыхательные шумы, механизм их возникновения и диагностическое значение. Везикулярное дыхание, его ослабление или усиление.

Бронхиальное дыхание и его разновидности. Диагностическое значение.

Хрипы, механизм их образования; локализация и распространенность.

Крепитация. Шум трения плевры. Диагностическое значение побочных дыхательных шумов. Бронхофония, методика ее определения.

Лабораторные и инструментальные методы исследования органов дыхания.

Лабораторные методы исследования мокроты, плевральной жидкости, методом осмотра, микроскопии, бактериоскопии.

Диагностическое значение инструментальных методов исследования: рентгеноскопия, рентгенография легких, томография, компьютерная томография, бронхоскопия.

Исследование функции внешнего дыхания: спирометрия, спирография. Понятие о пневмотахометрии и пневмотахографии. Значение функционального исследования органов дыхания в диагностике дыхательной недостаточности.

Практическое занятие:

В кабинетах клинической практики и у постели больного обучающиеся осуществляют расспрос, осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию. Дают оценку состояния больного.

Осуществляют подготовку больных к лабораторно-инструментальным методам исследования. Оценивают данные субъективного и объективного обследования, интерпретируют данные лабораторных и инструментальных исследований. Участвуют в проведении функциональных исследований.

Тема 3.2 Методы обследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности сердечно-сосудистой системы. Понятие об основных клинических синдромах болезней сердечно-сосудистой системы: синдром артериальной гипертензии, острой и хронической сердечной недостаточности, острой сосудистой недостаточности, синдром гипертензии малого круга кровообращения и внезапной смерти.

Расспрос. Основные жалобы и механизм их развития. Боли в области сердца. Локализация, характер, иррадиация, продолжительность, интенсивность, связь с физической нагрузкой, волнением, способы купирования.

Одышка. Удушье (сердечная астма), время и условия возникновения, длительность приступов и их купирование.

Сердцебиение, перебои в сердце, причины. Нарушение ритма сердечных сокращений (постоянный, притупообразный), их продолжительность.

Кашель, кровохарканье, характер, причины возникновения, диагностическое значение.

Общий осмотр. Положение больного, окраска кожных покровов: цианоз, бледность, румянец, отличие центрального и периферического цианоза.

Отеки, механизм их возникновения, локализация, распространенность, степень выраженности. Анасарка. Диагностическое значение этих изменений.

Участие в подготовке больного к различным инструментальным и функциональным методам исследования. Заполнение медицинской документации.

Раздел 3 Специальная часть

Тема 3.1 Методы обследования больных с патологией органов дыхания. Ведущие синдромы

Анатомо-физиологические особенности органов дыхания. Понятие об основных клинических синдромах: нарушение бронхиальной проходимости; уплотнение легочной ткани; повышенная воздушность легочной ткани; наличие полости в легком; дыхательная недостаточность; гидроторакс, пневмоторакс и ателектаз.

Расспрос. Основные жалобы и их механизм возникновения, кашель сухой или с мокротой, интенсивный или слабый, постоянный и приступообразный, время появления; условия появления, купирование кашля.

Мокрота, время появления, характер, цвет, количество, консистенция, запах, примесь крови. Зависимость отделения мокроты от положения больного.

Кровохарканье, легочное кровотечение; отличие от носоглоточного, пищеводного и желудочного кровотечения.

Боли в грудной клетке – интенсивность, характер, иррадиация, связь с дыханием и кашлем.

Одышка – характер, время появления, продолжительность. Виды одышки.

Лихорадка, потливость, ознобы. Типы температурных кривых.

Изменения голоса. Афония, охриплость. Нарушение носового дыхания. Диагностическое значение.

Осмотр. Положение больного. Характер дыхания: свободное, или затрудненное дыхание. Центральная цианоз, его патогенез. Форма грудной клетки: нормостеническая, гиперстеническая, астеническая. Патологические формы грудной клетки (эмфизематозная, паралимпическая, рахитическая, ладьевидная, воронкообразная). Искривление позвоночника: лордоз, кифоз, сколиоз, кифосколиоз. Определение окружности грудной клетки, ее экскурсия на вдохе и выдохе.

Тип дыхания: грудной, брюшной, смешанный. Число дыханий в минуту, глубина и ритм дыхания. Нарушение глубины и ритма дыхания; глубокое – Куссмауля, аритмическое – Чейн-Стокса и Биота, объективные признаки одышки. Диагностическое значение.

Пальпация. Методика пальпации грудной клетки. Определение резистентности грудной клетки. Определение голосового дрожания. Диагностическое значение.

Перкуссия. Сравнительная перкуссия, ее правила. Характер перкуторного звука на симметричных участках грудной клетки в норме и патологии (ясный легочный, типманический, коробочный, притупленный, тупой, притупленно-типманический). Диагностическое значение.

Топографическая перкуссия. Определение верхних границ легких: высота стояния верхушек спереди и сзади, ширина полей Кренига. Определение нижних границ легких и подвижности нижних краев легких, причины изменений. Диагностическое значение.

пен плевра сұйықтығын зертханалық зерттеу, қарау, микроскопия, бактериоскопия әдістерімен зерттеу.

Аспаптық зерттеулердің диагностикалық мәні: өкпе рентгеноскопиясы, рентгенография, томография, компьютерлік томография, бронхоскопия.

Сыртқы тыныстың функциясын зерттеу: спирография, пневмотахография, пневмотахометрия. Тыныс алу жеткіліксіздігін анықтауда тыныс алу ағзаларын функциональдық зерттеудің мәні.

Практикалық сабақ:

Білім алушылар науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және төсек орнында қарау, пальпация, перкуссия, аускультация өткізу. Науқастың жағдайын бағалау.

Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, аспаптық және функциональдық зерттеулердің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеу өткізуге қатысу.

3.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары

Жүрек-қантамыр жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жүрек-қантамыр жүйесі ауруларының негізгі клиникалық синдромдары туралы түсінік: артериялық гипертензия синдромы, жүрек функциясының жіті және созылмалы жеткіліксіздігі, қантамырдың жіті жеткіліксіздігі, кіші қан айналым шеңберіндегі гипертензия, кенеттен дамидын өлім синдромы.

Сұрастыру. Негізгі шағымдар және олардың даму механизмі. Жүрек тұсының ауырсынуы (орны, сипаты, таралу бағыты, ұзақтылығы, үдемелілігі, физикалық күшпен, кобальжумен байланысы, ауырсынууды басу жолдары).

Еңтігу. Тұншығу – жүрек демікпесі, уақыты және пайда болу жағдайы, ұстаманың ұзақтығы және оны тоқтату жолдары.

Жүректің соғуы және шалыс соғуы, себептері. Жүрек соғуы ырғағының бұзылуы (тұрақты және ұстамалы), оның ұзақтығы.

Жөтел, қан түкіру – сипаттамасы, пайда болу себебі және диагностикалық мәні.

Жалпы қарау: Науқастың төсектегі жағдайы, терінің түсі: цианоз, бозару, беттің шырайы; орталық және шеткі цианоздың айырмашылығы.

Ісіну – даму механизмі, орналасуы, таралуы, айқын дәрежесі. Анасарка. Аталған өзгерістердің диагностикалық мәні.

Шеткі қан тамырларды қарау. Күретамырдың және басқа тамырлардың пульсациясы. Веналардың ісінуі мен пульсациясы (теріс және оң веналық пульс).

Жүрек тұсын қарау: жүрек томпағы, жүрек ұшы және жүрек соққысы. Олардың диагностикалық мәні.

Пальпация. Жүрек ұшы тұрткісін анықтау – сипаттамасы, күші, биіктігі, алаңы. Жүрек ұшының теріс соққысы. Систолалық және диастолалық дірілді анықтау. Диагностикалық мәні.

Перкуссия. Жүректің салыстырмалы және абсолютті тұйықтығының шекараларын, тамыр шоғырының енін анықтау. Жүректің конфигурациясын анықтау. Жүрек шекараларының ауытқуын диагностикалаудың мәні.

Аускультация. Жүректі тыңдау әдістемесі. Жүректі науқастың әртүрлі жағдайында, тыныштықта, физикалық күш түскенде, тыныс алу фазаларында тыңдау. Тікелей және аспапты аускультация. Жүректің тыңдау нүктелері мен тыңдау реті. Жүрек қақпақшаларының кеудедегі нақты кескіні.

Жүрек тондары және олардың пайда болу механизмі. Жүректің негізгі (I және II) және қосымша III және IV тондары. Жүрек тондарының қасиеті. Тондарға тән ерекшеліктер: тондардың - әлсіреуі, күшеюі, қосарлануы, жарықшақтануы, қосалқы тондар. «бөдене» ырғағы, ат шабысты ырғақ (экстратонды), маятник тәрізді ырғақ (эмбриокардия) .

Жүрек шулары, пайда болу механизмі. Шулардың жіктелуі. Систолалық, диастолалық шулар: сипаты (үрлемелі, әуенді), тембрі, ұзақтығы (ұзақ, қысқа, үдемелі, кемімелі). Шулардың анық тыңдалатын нүктелері.

Перикардтың үйкеліс шулары, плевраперикардты шулары. Диагностикалық мәні.

Тамыр соғуын (пульс) анықтау. Толымдылығы, кернеулігі, көлемі, пульстің формасы. Пульс тапшылығы туралы ұғым.

Артериялық қысымды (АҚ) анықтау. Әдістемесі мен техникасы. Систолалық, диастолалық, орташа және пульстік АҚ. Артериялық гипертензия мен гипотензия туралы түсінік.

Жүрек-қан тамыр жүйесін зертханалық және аспаптық зерттеу.

Зертханалық зерттеу. Ферменттер белсенділігін анықтау, жалпы белок және белок фракциялары, С реактивті белок, холестерин мен липопротеидтер. Диагностикалық мәні.

Электрокардиография. Техникасы. Электрокардиограмманы 12 жалғамда тіркеу (стандартты, кеуделік және бірполусты). Қалыпты электрокардиограмма және оны талдау. ЭКГ мағынасын ашып талдау.

Фонокардиография. Диагностикалық мәні.

Сфигмография. Сфигмограмманы тіркеу әдістемесі туралы жалпы ұғым. Эхокардиография. Әдіс туралы жалпы ұғым. Осы зерттеу әдісін тағайындау көрсетімдері. Диагностикалық мәні.

Жүректі рентгенологиялық зерттеу. Зерттеудің радиоизотопты әдістері. Осы әдістердің диагностикалық мәні туралы жалпы ұғым.

Практикалық сабақ:

Білім алушылар науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде қарау, пальпация, перкуссия, аускультация өткізу. Науқастың жағдайын бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, аспаптық және функциональдық зерттеу мәліметтерін талдау. Функциональдық зерттеулерді өткізуге қатысу.

3.3 тақырып Асқорыту ағзаларының аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары

Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Асқорыту ағзаларының аурулары кезіндегі негізгі клиникалық синдромдар туралы түсінік: диспепсиялық, дисфагия, іштің ауырсыну синдромдары және асқазаннан, ішектен қан кету синдромы.

Мышцы. Степень их развития, тонус, сила мышц. Атрофия мышц (общая и местная). Кости: форма, наличие деформации, болезненность при ощупывании и поколачивании. Понятие о переломах костей.

Суставы, изменение конфигурации, припухлость, болезненность и хруст при движениях. Объем активных и пассивных движений. Антропометрические измерения. Рост. Вес. Техника измерения. Значение антропометрических измерений. Температура тела.

Пальпация. Виды: поверхностная и глубокая, общие правила и техники.

Перкуссия. Физические основы перкуссии. Правила и техника перкуссии. Сравнительная и топографическая перкуссия, их общие правила.

Аускультация. Правила и техника аускультации. Непосредственная и посредственная аускультация.

Практическое занятие:

Осуществление основных приемов осмотра, пальпации, перкуссии, аускультации друг на друге и у постели больного.

Знакомство с медицинской документацией, их заполнение.

Определения пульса, его характеристика; измерения артериального давления, температуры. Запись результатов в температурный лист.

Подсчет числа дыхательных движений.

Тема 2.3 Лабораторные методы исследования

Значение лабораторных методов исследования. Основные методы исследования крови, мочи, кала, мокроты, плевральной жидкости.

Роль фельдшера и акушера в проведении лабораторных методов исследования.

Практическое занятие:

Знакомство с устройством клинической лаборатории. Подготовка больных для исследования крови, мочи, кала.

Техника забора материала на исследование. Интерпретация данных лабораторного исследования.

Тема 2.4 Исследование желудочной секреции, дуоденальное зондирование

Содержание и диагностическое значение; показания и противопоказания к проведению исследования. Особенности подготовки больных. Оформление направления и доставка материала в лабораторию.

Практическое занятие:

Техника проведения желудочного и дуоденального зондирования. Интерпретация показателей исследования.

Тема 2.5 Инструментальные и функциональные методы исследования

Основные инструментальные методы исследования, их значение. Роль фельдшера и акушера в проведении исследования.

Практическое занятие:

Знакомство с рентгенологическим отделением и отделением функциональной диагностики, УЗИ. Изучение инструкции по технике безопасности.

европейской медицины. Вклад Ауэнбругера, Лаэннека, Мудрова, Захарьина и Остроумова в развитие диагностических методов исследования.

Понятие о болезни, больном, этиологии, патогенезе, клинике, диагнозе, лечении, симптоме, синдроме.

Основные задачи пропедевтики внутренних болезней.

Врачебная этика, медицинская деонтология.

Тема 1.2 Лечебно-профилактические учреждения амбулаторного и стационарного типа, устройство, функции.

Права и обязанности фельдшера и акушера. Медицинская документация (ф-025у, ф-003у, ф-030у и др.), правила заполнения.

Практическое занятие:

Знакомство с типами и устройством лечебно-профилактических учреждений.

Ознакомление и оформление медицинской документации.

Раздел 2. Основные методы клинического исследования больного

Тема 2.1 Субъективные методы исследования: Расспрос. Значение расспроса. Схема истории болезни. Значение истории болезни как научно-медицинского и юридического документа.

Схема расспроса: паспортные сведения, жалобы больного, история настоящего заболевания, история жизни больного. Жалобы больного: основные и дополнительные.

История жизни больного, краткие общепрофильные данные, семейный, трудовой и бытовой анамнез, вредные привычки, питание больного, перенесенные заболевания, аллергологический анамнез. Наследственность. Контакт с больными туберкулезом и венерическими заболеваниями.

Практическое занятие:

Занятия проводятся в кабинете доклинической практики.

Сбор общих сведений о больном, заполнение паспортной части истории болезни, сбор жалоб, истории настоящего заболевания, истории жизни; детализация полученной информации.

Тема 2.2 Объективные методы исследования: Общий осмотр. Общее состояние больного. Сознание (ясное, ступор, сонор, кома, различные виды ком). Положение больного (активное, пассивное, вынужденное). Телосложение. Понятие о конституции и конституциональных типах.

Кожа и слизистые оболочки (бледность, синюшность, желтушность). Пигментация и депигментация. Влажность и сухость кожи. Рубцы, высыпания, геморрагии, расчесы. Трофические язвы, пролежни. Тургор кожи.

Подкожно-жировая клетчатка. Ее развитие (слабое, умеренное, чрезмерное). Какексия. Наличие пастозности и отеков, их локализация, распространенность (общие и местные).

Лимфатические узлы. Методика их исследования. Определение величины, консистенции, болезненности, подвижности, сращения между собой и окружающими тканями.

Сұрастыру. Ауырсыну – орны, таралу бағыттары, сипаттамасы, тамақтанумен байланысы. Ауыру сезімінің ұзақтығы, пайда болу уақыты, ауыру сезімін жеңілдететін жағдайлар.

Диспепсиялық бұзылыстар: жүрек айну, құсу, кекіру, қыжыл, іштің кебуі. Бұзылыстардың тамақты қолданумен байланысы.

Тәбет – жақсы, нашар, жоғары, тәбеттің болмауы. Тамақтан жеркену сезімі (етті, майлы тамақтан). Азу (жүдеу).

Нәжіс - тәуліктегі жиілігі, түсі, формасы, консистенциясы, көлемі, иісі, қорытылмаған ас қалдықтарының болуы, қан араласуы, сілемейдің болуы. Іш қату және іш өту, пайда болу себептері.

Қарау. Ауыз қуысын, аңқаны, бадамшабезді, ауыз қуысының сілемейін қарап тексеру. Тіл: ауыз қуысында тілдің орналасу қалпы, ісінудің болуы, ылғалдылығы, емізікшелі қабақтың сипаты, тілдің ойылуы, ойықжарасы. Тістің жағдайы. Қызыл иек. Жұмсақ және қатты тандайдың жағдайы.

Ішті қарау: науқасты жатқызып және тұрғызып ішін қарау. Іштің пішіні. Оның көлемі (метеоризм, май басу, асцит), тыныс алуға қатысуы, ассиметрия, құрсақтың алдыңғы қабырғасында веналық коллатеральдың дамуы. Асқазан мен ішек перистальтикасын сезу, оның антиперистальтикасы. Іштің шеңберін кіндік тұсынан өлшеу.

Пальпация. Іштің үстіртін пальпациясы. Іш бұлшықеттерінің ауырсынуын және күшін анықтау (бұлшықет қорғанышы), іштің тік бұлшықеті талшықтарының ажырауы және жарықтардың шығуы. Ішастардың тітіркенуі –Щеткин-Блюмберг симптомын анықтау.

Образцов-Стражеско әдісімен ішті терең сипау әдісі. Пальпацияның реттілігі: асқазан, иінішек, соқырішек, мықыншектің соңғы бөлімдері, көлденең тоқішек, жоғарылаған және төмендеген тоқішек пальпациясы. Пальпацияның мәліметтері: ағзалардың орналасқан орны, қозғалғыштығы, ауырсынуы, консистенциясы, көлемі, беткейінің сипаты, құрылдауы.

Перкуссия. Перкуторлық дыбыстың сипаттамасы: тимпаникалық, тұйықтау-тимпаникалық және тұйық. Перкуссия және флюктуация әдісімен құрсақ қуысындағы бос және қалталанған сұйықтықты анықтау.

Аускультация. Асқазан мен ішек перистальтикасын және ішастар жапырақшаларының үйкеліс шуын тыңдау.

Асқорыту ағзаларын зертханалық және аспаптық зерттеу. Асқазан сөлінің қышқылдылығын зерттеу. Нәжісті зерттеу: түсі, иісі, формасы, тығыздылығы, қоспалары. Өт пигменттерін анықтау мен бензидиндік сынаманы өткізу. Нәжісті микроскопиялық зерттеу.

Асқазан ішек жолдарын эндоскопиялық зерттеу (жалпы принциптері). Эзофагоскопия, гастродуоденоскопия, колоноскопия, ректороманоскопия, биопсия, лапороскопия.

Асқорыту ағзаларын радиоизотопты және ультрадыбысты зерттеулер жүргізудің диагностикалық мәні.

Практикалық сабақ:

Білім алушылардың науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және палаталарда қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация өткізу. Науқастың жағдайын

бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеулер өткізуге қатысу.

Бауыр, өт жолдары және ұйқыбездің аурулары кезінде науқастарды зерттеу. Бауыр мен ұйқыбездің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Негізгі клиникалық синдромдар туралы түсінік: сарғаю, порталды гипертензия, бауыр функциясының жеткіліксіздігі, гепатолиеналды синдром.

Сұрастыру. Ауырсыну. Пайда болу механизмі. Сипаты, таралуы, ұзақтығы.

Диспепсиялық белгілер: жүрек айну, құсу, кекіру, іштің кебуі. Тәбеттің және дәм сезудің бұзылуы, үлкен дәреттің өзгеруі.

Қарау. Қоректенудің бұзылу дәрежесі. Терінің жағдайы. Тамыр жұлдызшалары, ксантелизмдер, тырнақ іздері, бауыр алақаны, геморрагиялардың болуы. Сарғаю және оның түрлері, пайда болу механизмі. «барабан таяқшалары», гинекомастия симптомдары, шаштың түсуі. Іштің үлкеюі (асциттің болуы). Қабырға астынан шығып тұруы (бауыр және талақтың үлкеюі). Іштің алдыңғы қабырғасында веналық коллатералдардың болуы.

Пальпация. Бауырды пальпациялау әдістемесі. Бауыр жиегі: пішіні (жұқа, дөңгелектене келуі), консистенциясы (жұмсақ, тығыз). Бауыр беткейі: тегіс, бұдыр, түйіршікті. Бауырдың ауырсынуы. Асцит кезінде бауырды пальпациялау әдістемесі.

Өтқалта. Өтқалтаны пальпациялау әдістемесі және ол ұлғайған кезде пальпациялап тексеру нәтижесінің сипаттамасы (консистенциясы, ауырсынуы).

Талақты пальпациялау. Пальпациялау әдістемесі және талақ ұлғайған кезде пальпациялап тексеру нәтижесінің сипаттамасы.

Перкуссия. Перкуторлық дыбыстың өзгеруі. Асцитті анықтау. Бауырдың абсолюттік тұйықтығының (жоғарғы және төменгі) шекарасын перкуссиялау және бауыр тұйықтығының биіктігін анықтау. Курлов әдісі бойынша бауыр өлшемдері. Талақтың перкуссиясы.

Аускультация. Оң және сол қабырға астында ішастар үйкелісі шуының естілуі, диагностикалық мәні.

Бауырды, өтқалтаны және ұйқыбезді зертханалық және аспаптық әдістермен тексеру. Пигмент алмасу, май алмасу, көмірсу және белок алмасу көрсеткіштерін анықтау. Ферменттерді анықтау.

Ұлтабарды сүңгілеу.

Аспаптық зерттеу әдістері: бауыр пункциясы, лапароскопия, ультрадыбысты зерттеу. Бауыр функциясын радиоизотопты әдіспен зерттеу.

Бауыр және өтқалтаны сканерлеу.

Өтқалтаны рентгенологиялық зерттеу, холецистография, холеграфия, холангиография, спленопортография, бауырдың компьютерлік томографиясы туралы жалпы түсінік.

Практикалық сабақ:

Білім алушылардың науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және палаталарда қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация өткізу. Науқастың жағдайын бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті

	Тема 2.2 Объективные методы исследования: осмотр, пальпация, перкуссия, аускультация	3	1	2
	Тема 2.3 Лабораторные методы обследования: кровь, моча, кал, мокрота, плевральная жидкость	3	1	2
	Тема 2.4 Исследование желудочной секреции, дуоденальное зондирование	3	1	2
	Тема 2.5 Инструментальные и функциональные методы обследования	4	2	2
3	Раздел 3. Специальная часть	44	20	54
	Тема 3.1 Методы обследования больных с патологией органов дыхания. Ведущие синдромы	18	4	14
	Тема 3.2 Методы обследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы. Ведущие синдромы	16	4	12
	Тема 3.3 Методы обследования больных с заболеваниями органов пищеварения. Ведущие синдромы	14	4	10
	Тема 3.4 Методы обследования больных с заболеваниями почек и мочевыделительной системы. Ведущие синдромы	12	4	8
	Тема 3.5 Методы обследования больных при заболеваниях крови. Ведущие синдромы	8	2	6
	Тема 3.6 Методы обследования больных при заболеваниях эндокринной системы и обмена веществ	6	2	4
	Зачетное занятие	2	-	2
	Всего по дисциплине:	100	30	70

3.2 Тематический план программ модульного обучения для специалиста среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу

3.3 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Общая часть

Тема 1.1 Значение прорыва в развитии внутренних болезней в общемедицинском образовании. Краткая история развития учения о внутренних болезнях. Медицина Древнего Египта, Индии, Китая, Древней Греции. Школа Гиппократова – родоначальница клинической медицины. Влияние трудов Абу Али Ибн Сины на становление

3	Раздел 3 Специальная часть Тема 3.1 Методы обследования больных с патологией органов дыхания. Ведущие синдромы	90 22	28 6	62 16
	Тема 3.2 Методы обследования больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы. Ведущие синдромы	18	6	12
	Тема 3.3 Методы обследования больных с заболеваниями органов пищеварения. Ведущие синдромы	26	8	18
	Тема 3.4 Методы обследования больных с заболеваниями почек и мочевыделительной системы. Ведущие синдромы	12	4	8
	Тема 3.5 Методы обследования больных при заболеваниях крови. Ведущие синдромы	6	2	4
	Тема 3.6 Методы обследования больных с заболеваниями эндокринной системы и обмена веществ. Ведущие синдромы	6	2	4
	Всего по дисциплине:	130	40	90

3.1.2 Тематический план дисциплины для квалификации 0301023 - «Акушер (ка)»

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		Всего	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Раздел 1 Общая часть Тема 1.1 Значение пропедевтики внутренних болезней в общемедицинском образовании. История развития учения о внутренних болезнях. Понятие о болезни. Врачебная этика и медицинская деонтология	8 2	4 2	4 -
	Тема 1.2 Лечебно-профилактические учреждения. Медицинская документация, их заполнение. Схема истории болезни	6	2	4
2	Раздел 2 Общие методы клинического обследования пациента Тема 2.1 Субъективные методы исследования, расспрос больных	16 3	6 1	10 2

және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеулер өткізуге қатысу.

3.4 тақырып Бүйрек пен зәр шығару жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары

Бүйрек пен зәр шығару жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Негізгі клиникалық синдромдар туралы түсінік: бүйрек шаншуы, нефроздық, зәр және ісіну синдромы, бүйрек функциясының жеткіліксіздігі және бүйрек артериялық гипертензиясы синдромы.

Сұрастыру. Ауырсыну. Пайда болу механизмі. Сипаты, үдемелігі, ұзақтығы, таралуы. Ісіну. Оның пайда болу механизмі. Жүрек-қантамыр жүйесінің ауруларында кездесетін ісіктерден айырмашылығы.

Зәр шығуының бұзылуы: дизурия, олигоурия, полиурия, никтурия, полакиурия.

Бас ауыруы. Ентігу, олардың даму механизмі. Диспепсиялық құбылыстар. Қан талау, терінің қышуы.

Қарау. Бүйрек ауруларымен сырқаттанатын науқастың бет-бейнесі. Ісінуі және бел тұсының қызаруы. Ісіктің орналасу ерекшеліктері. Терідегі тырнақ іздері мен мочеви́на кристалдарының анықталуы.

Пальпация. Бүйректі несепағар нүктелері бойынша науқасты жатқызып не болмаса тұрғызып пальпациялау әдістемесі.

Бүйректің төмен түсуі, ығысуы, ұлғаюы және ауырсынуы.

Перкуссия. Пастернацкий симптомын анықтау. Бүйрек тұсын соққылап тексеру әдісі және оның диагностикалық мәні. Қуықтың жоғарғы шекарасын перкуссия әдісімен анықтаудың мәні.

Аускультация. Бүйрек артерияларының соғысын тыңдау әдістемесі. Бүйрек артерияларының стенозы кезінде шуды анықтау және оның диагностикалық мәні.

Бүйрек пен зәр шығару жолдарын зертханалық және аспаптық тексеру.

Зәрдің жалпы анализі: зәрдің салыстырмалы тығыздығы, реакциясы, мөлдірлігі. Протеинурия, глюкозурия, билирубинурия, уробилинурия, ацетонурия. Зәр шөгіндісін микроскопиялық тексеру және оның диагностикалық мәні. Реберг, Нечипоренко, Аддис-Каковский сынамалары. Зимницкий әдісі бойынша зәрді зерттеу. Гипостенурия, изостенурия, никтурия.

Мочевина, креатинин, қалдық азотты қан сарысуында анықтау, олардың диагностикалық мәні.

Белок, белок фракциялары, холестеринді зерттеу, диагностикалық мәні.

Бүйректі рентгенологиялық зерттеу әдісі. Вена ішілік және ретроградты пиелография. Нефроангиография. Цистоскопия және қуық пен несепағарды катетерлеу. Хромоцистоскопия. Бүйректі сканерлеу. Радиоизотопты нефрография. Бүйрек биопсиясы. Бүйректі ультрадыбысты зерттеу.

Практикалық сабақ:

Білім алушылардың науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және палаталарда қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация өткізу. Науқастың жағдайын бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті

және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеулер өткізуге қатысу.

3.5 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары

Қан түзу жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Негізгі клиникалық синдромдары туралы түсінік: анемиялық, геморрагиялық, гиперспленизм.

Сұрастыру. Мұрыннан, қызыл иектен, асқазан-ішек жолдарынан, жатырдан қан кету. Тамақтың, оң және сол қабырға астының ауырсынуы, терінің қышуы. Қызба.

Қарау. Тері және сілемей қабаттар түсінің өзгеруі. Шеткі лимфа түйіндерінің ұлғаюы. Қанталау, көгеру, петехиялар.

Пальпация. Пальпация әдісімен лимфа түйіндерінің көлемін, консистенциясын, козғалғыштығын, жанындағы ұлпалармен және бір-бірімен бірігуін анықтау. Бауыр мен талақтың пальпациясы.

Перкуссия. Сүйектерді соққылағанда ауырсынудың пайда болуы. Бауыр мен талақ көлемінің үлкейгендігін анықтау.

Қан түзу жүйесін зертханалық және аспаптық әдістермен тексеру. Қанның жалпы анализі. Қан морфологиясы. Эритроциттер мен гемоглобиннің көбеюі және азаюы.

Түс көрсеткіші. Ретикулациттер. Эритроциттердің патологиялық пішіндері. Лейкоциттер. Қалыпты лейкоцитарлық формула. Лейкоциттердің патологиялық түрлері. Тромбоциттер. Тромбоциттер мөлшерінің өзгеруі. ЭШЖ-ның жоғарылауы. Сүйек кемігінің, лимфа түйіндерінің пункциясы туралы түсінік.

Практикалық сабақ:

Білім алушылардың науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және палаталарда қарап тексеруі, пальпация, перкуссия, аускультация өткізуі. Науқастың жағдайын бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеулер өткізуге қатысу.

3.6 тақырып Эндокринді жүйе және зат алмасу аурулары бар науқастарды тексеру әдістері. Басты синдромдары

Эндокринді жүйе және зат алмасу жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Негізгі клиникалық синдромдары туралы түсінік: тиреотоксикоз және микседема, гипергликемия және гипогликемия, семіздік және кахексия синдромы.

Сұрастыру. Шағымдары, олардың пайда болу механизмі, әлсіреу, арықтау, семіру, шөлдеу, тәбетінің өзгеруі, қызба, жоғары қозушандық, тері түсінің өзгеруі.

Қарау. Гипергидроз, гиперпигментация, жолақтардың болуы. Тері асты шелмайының жағдайы (семіздік, азу). Ісіктердің болуы. Экзофтальм, периорбитальды ісік, қабақтардың пигментациялануы.

Пальпация. Қалқаншабездің пальпациясы.

Зертханалық және аспаптық тексеру әдістері. Қандағы, зәрдегі қантты және зәрдегі ацетонды анықтау.

Қант профилін анықтау (гликемиялық қисық). Негізгі зат алмасуы және оны анықтау әдісі.

<p>Специальными: СК 1. Владеть техникой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования для экстренной операции; СК 2. Владеть техникой забора материала для лабораторных исследований.</p>	
---	--

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

3.1.1 Тематический план дисциплины для квалификации 0301013 - «Фельдшер»

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		Всего	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Раздел 1 Общая часть Тема 1.1 Значение пропедевтики внутренних болезней в общемедицинском образовании. История развития учения о внутренних болезнях. Понятие о болезни. Врачебная этика и медицинская деонтология	8	4	4
	Тема 1.2 Лечебно-профилактические учреждения. Медицинская документация, их заполнение. Схема истории болезни	2	2	-
	Тема 1.2 Лечебно-профилактические учреждения. Медицинская документация, их заполнение. Схема истории болезни	6	2	4
2	Раздел 2 Общие методы клинического обследования пациента Тема 2.1 Субъективные методы исследования, расспрос больных Тема 2.2 Объективные методы исследования: осмотр, пальпация, перкуссия, аускультация	32	8	24
	Тема 2.3 Лабораторные методы обследования: кровь, моча, кал, мокрота, плевральная жидкость	5	1	4
	Тема 2.3 Лабораторные методы обследования: кровь, моча, кал, мокрота, плевральная жидкость	9	1	8
	Тема 2.3 Лабораторные методы обследования: кровь, моча, кал, мокрота, плевральная жидкость	6	2	4
	Тема 2.4 Исследование желудочной секреции, дуоденальное зондирование	6	2	4
	Тема 2.5 Инструментальные и функциональные методы обследования	6	2	4

<p>БК 5. Уметь выписывать рецепты, объяснить значения терминов греколатинского происхождения, знать общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных средств;</p> <p>БК 6. Знать общие закономерности происхождения и развития жизни, строение и функционирования клеток тканей, органов и систем организма в норме и в патологии;</p> <p>БК 7. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и использовать полученные знания при изучении клинических дисциплин;</p> <p>БК 8. Знать роль причин, условий и реактивных свойств организма в возникновении, развитии и исходе болезни, месторасположения и строение всех тканей и органов тела человека, их основные функции и применять полученные знания в клинической практике;</p> <p>БК 9. Знать физиологию человека в различных возрастных периодах и использовать их при изучении специальных дисциплин;</p> <p>БК 10. Уметь определять характер патологической реакции, владеть техникой микроскопирования и дифференцирования различных патологических процессов по микропрепаратам;</p> <p>БК 11. Знать природу микробов, вирусов их роль в развитии инфекционного процесса, инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях медицинских организаций.</p> <p>Профессиональными:</p> <p>ПК 1. Уметь организовывать сестринский уход и наблюдение за пациентами, владеть техникой выполнения процедур и манипуляций;</p> <p>ПК 2. Знать основные симптомы и синдромы нарушений функций систем и органов, владеть методикой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным и инструментальным методам исследования.</p>	<p>и инструментальных методов исследования;</p> <p>- оформить по схеме историю болезни.</p>
--	---

Қалқаншабезді радиоизотопты зерттеу. Қаңқа сүйектерін ультрадыбыспен және рентгенологиялық зерттеу. Май және көмірсу алмасуларының биохимиялық көрсеткіштері.

Практикалық сабақ:

Білім алушылардың науқасты клиникаға дейінгі кабинеттерде және палаталарда қарап тексеруі, пальпация, перкуссия, аускультация өткізуі. Науқастың жағдайын бағалау. Зертханалық және аспаптық зерттеулерге науқасты дайындау. Объективті және субъективті тексерулердің нәтижесін бағалау, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін талдау. Функциональдық зерттеулер өткізуге қатысу.

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Ішкі аурулар пропедевтикасы» пәнінің мазмұндық ерекшелігіне байланысты болуы керек; фельдшерлік, акушерлік құзырлығына сәйкес терапиялық науқастарға күтім жасау бойынша білім алушылардың білімін, шеберлігін, дағдысын қалыптастыруына бағытталуы қажет.

Білім алушылардың базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықтарын қалыптастыру мақсатында МЖМБС негізіне модульдік оқыту құрылымы енгізілген. Практикалық сабақты жүргізу кезінде білім алушылардың топтарын топшаға бөлу қарастырылған, олардың саны 12 адамнан аспауы тиіс. Пән бойынша практикалық сабақтарды жүзеге асыру үшін білім алушыларды кәсіптік және диплом алдындағы практикадан өткізу қарастырылған.

Бағдарлама оқытудың түріне, ұйымдастыруына, мазмұнына және оқыту әдісіне негізделген өзгертулер мен толықтырулар енгізуге құқық береді.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиет, жаңа оқу және анықтама құралдары, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білімді бақылаудың түрлеріне бастапқы, ағымды, аралық және қорытынды бақылаулар кіреді. Бақылау түрін таңдау құқығы қарастырылған. Пән бойынша аралық аттестация Жалпыға міндетті Мемлекеттік Білім беру стандартының негізінде құрылған бағдарламасына сәйкес жүргізіледі. Әр жүйенің жалпы және синдромды диагностика мәселесін талдаудан кейін, білім алушылардың практикалық біліктіліктерін меңгеруді бағалау үшін қорытынды бақылау сабағы өткізіледі. Соңында «Ішкі аурулар пропедевтикасы» пәні бойынша курстық емтихан түрін өткізу қарастырылған.

6. Әдебиеттер және оқу құралдары:

6.1 Негізгі әдебиеттер:

Мемлекеттік тілде:

1. «Ішкі аурулар пропедевтикасы» Мұратбекова К. - Көкшетау 2006 ж.

Орыс тілінде:

1. Пропедевтика внутренних болезней: учебник + CD. – 4-е изд. Мухин Н.А., Моисеев В.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 848 с.
2. Пропедевтика клинических дисциплин: учебник. В.М.Нечаев / под ред. Ивашкина В.Т. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 240 с.
3. Пропедевтика внутренних болезней, 2 тома. Жаманкулов К.А. 1993.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

Мемлекеттік тілде:

1. Ішкі аурулар. 2 том Б.Қалмурзина. – Алматы, 2005.
2. Ішкі аурулар диагностикасының негізгі тәсілдері Сейсенбеков Т. – Қарағанды, 1999.

Орыс тілінде:

1. Основы клинической диагностики внутренних болезней. Мухин Н.А. 1997.
2. Основы сестринского дела. С.Мұратбекова. - Алматы, 2005.
3. Практическое руководство к предмету «Основы сестринского дела»: учебное пособие. – 2-е изд. Мухина С.А., Тарновская И.И. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 512с.

6.3. Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Электронды және қағаз нұсқадағы тестілер;
3. Электронды және қағаз нұсқадағы оқу - әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер және оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттардың жиынтығы.

Практические занятия проводятся в лечебно-профилактических учреждениях и кабинетах доклинических практик. Учащиеся закрепляют теоретические знания путем самостоятельного выполнения заданий преподавателя по составлению плана обследования больных; под контролем преподавателя расспрашивают больного, проводят его осмотр, пальпацию, перкуссию, аускультацию и т.п. В процессе обучения учащиеся оформляют историю болезни по результатам обследования больных с заболеваниями внутренних органов.

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные);

- занятия рекомендуется проводить с использованием разнообразных наглядных учебных пособий и ТСО (учебный кино- и видеофильмы, слайды, таблицы, схемы, CD - диски).

Согласно ГОСО в учебный процесс введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенции.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Знать нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, основные законы и закономерности диалектического развития, использовать основные понятия и действия законов в практической деятельности; БК 2. Иметь представление о политических системах и политических режимах, человеческом измерении политики; БК 3. Знать общие положения экономической теории, владеть основами экономики, экономической ситуации в стране и за рубежом; БК 4. Иметь представление о современных компьютерных технологиях и их применении в современной медицине, использовать современные информационные технологии в профессиональной деятельности;	В результате изучения дисциплины обучающийся: знает: - анатомио-физиологические, особенности организма здорового и больного человека; - основные клинические симптомы и синдромы заболеваний внутренних органов и механизмы их возникновения; - клинические методы обследования больного; умеет: - провести расспрос больного; - провести физическое обследование больного (осмотр, пальпация, перкуссия, аускультация); - диагностировать основные клинические синдромы; - оценивать результаты лабораторных

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер(ка)».

Целью преподавания дисциплины является обучение учащихся методам исследования больного, в результате которого у обучающихся формируются важные профессиональные навыки обследования больного, основы клинического мышления, а также медицинской этики и деонтологии.

Задачи изучения дисциплины:

- овладение физикальными методами обследования;
- оценивание данных лабораторно-инструментальных методов обследования;
- составление планов дополнительного обследования;
- заполнение истории болезни.

Общий объем учебного времени для специальности «Лечебное дело» с квалификацией 0301013 - «Фельдшер» - 130 часов, из них:

- теоретических занятий - 40 часов;
- практических занятий - 90 часов.

с квалификацией 0301023 - «Акушер» - 100 часов, из них:

- теоретических занятий - 30 часов;
- практических занятий - 70 часов.

При реализации настоящей Типовой учебной программы в соответствии с ГОСО РК по специальности 0301000 - «Лечебное дело» предусмотрено проведение экзамена за счёт часов, предусмотренных на экзаменационную сессию.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых разделов (тем).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 04.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Настоящая типовая учебная программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам «Анатомия», «Патологическая анатомия», «Физиология», «Патологическая физиология», «Латинский язык», «Медицинская биофизика», «Молекулярная биология», «Медицинская генетика», «Микробиология и вирусология», «Основы сестринского дела»

При изучении курса необходимо проводить интеграцию с предметами: внутренние болезни, хирургические болезни, детские болезни, неврология, акушерство и гинекология.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРЕННИХ БОЛЕЗНЕЙ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Объём часов - 130

Квалификация: 0301023 - «Акушер(ка)»

Объём часов - 100

Астана 2010

СОДЕРЖАНИЕ

Авторы:

1. Паримбекова А.С. – заместитель директора по учебной работе, КГКП «Жетысайский медицинский колледж».

Эксперты:

1. Утеулиева Б. К. – главный врач Мактаральской районной поликлиники;
2. Айдарбекова Х.К. – заведующая терапевтическим отделением Мактаральской районной поликлиники;
3. Келибердиева А.Х. – преподаватель терапии высшей категории Актюбинского медицинского колледжа;
4. Есетова А.А. – врач-терапевт высшей категории Областного медицинского центра г. Караганды.

1. Пояснительная записка	26
2. Планируемые результаты обучения дисциплины.	27
3. Тематический план и содержание дисциплины	29
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса.	42
5. Контроль планируемого результата обучения	42
6. Литература и средства обучения	43

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Жетысайский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер(ка)».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 г. № 604.

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.